

УВОД

Назив студијског програма	Специјалистичке академске студије - Пројектовање и наслеђе
Самостална високошколска установа у којој се изводи студијски програм	Универзитет у Београду
Високошколска установа у којој се изводи студијски програм	Архитектонски факултет
Образовно-научно/образовно-уметничко поље	Техничко-технолошке науке
Научна, стручна или уметничка област (према листи коју је усвојио Национални Савет)	Архитектура
Врста студија	Специјалистичке академске студије
Обим студија изражен ЕСПБ бодовима	60 ЕСПБ
Стручни назив, скраћеница (према листи звања Националног Савета)	Специјалиста инжењер архитектуре за пројектовање и грађење у наслеђу, Спец. инж. арх.
Дужина студија	1 година / 2 семестра
Година у којој је започела реализација студијског програма	-
Година када ће започети реализација студијског програма (ако је програм нов)	2014.
Број студената који студира по овом студијском програму	-
Планирани број студената који ће се уписати на овај студијски програм	Укупан број студената 27
Датум када је програм прихваћен од стране одговарајућег тела (навести ког)	Одлука ННВ о утврђивању студијског програма (24.12.2012.) Одлука Универзитета у Београду о доношењу студијског програма (16.07.2013.)
Језик на коме се изводи студијски програм (обавезно навести ако се програм изводи и на другом језику)	Српски
Година када је програм акредитован	-
Web адреса на којој се налазе подаци о студијском програму	www.arh.bg.ac.rs

Увод

Студијски програм специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ представља наставак студијског програма мастер академских студија из области архитектуре на Архитектонском факултету Универзитета у Београду. Установљен је од стране Департамента за архитектуру овог факултета.

Савремени концепт заштите и презентације споменичког наслеђа у све већој мери укључује и питања примене савременог приступа и методологије, па самим тим и укључивања већег броја различитих аспеката истраживања и проучавања, како би се на најбољи начин афирмисала основна полазишта савремене заштите, а то су интегрални и мултидисциплинарни приступ рехабилитацији кроз пројектовање у наслеђу. Продубљивање и усавршавање професионалних знања и вештина у пројектовању у заштићеним срединама, савремена презентација, рехабилитација, менаџмент и савремени програмски приступ у изради пројектне документације основни су принципи у области заштите културног наслеђа. У условима економских и социолошких промена пројектовање и грађење у заштићеним срединама изискују боље познавање и квалитетну промену у односу према затеченом фондусу. Садејство пројектовања и заштите наслеђа и истицање естетеских вредности у презентацији могуће је остварити једино савременим приступом, адекватним избором материјала и примењених технологија. Едукација, размене знања и искуства и боља повезаност између свих учесника у пројектовању у наслеђу представља основну економску категорију у систему одрживог развоја и културног менаџмента и допушта потпуну афирмацију у развоју регионалне и међународне сарадње.

Имајући у виду наведене постулате савременог градитељства којима се као императив будућег грађења јавља потреба за продубљивањем знања неопходних за пројектовање и грађење у наслеђу, овај студијски програм представља конкретан одговор на потребе актуелне градитељске праксе. Програм специјалистичких академских студија би требало да омогући студентима да додатно конкретизују своја знања неопходна за разумевање, пројектовање и грађење у наслеђу, да овладају комплементарним стручним знањима из других области техничких наука које су релевантне за овакве објекте, односно да стекну способност интеграције знања која су неопходна за решавање оваког сложеног пројектантског и градитељског задатка, а да при том бивају уведени у истраживачки процес и рад.

Стандард 1. Структура студијског програма

Студијски програм садржи елементе утврђене законом.

Назив студијског програма ових специјалистичких академских студија је „Пројектовање и наслеђе“. Општи део теоретске наставе садржи теме из поља техничко-технолошких наука. Студије су академског карактера.

Укупно предвиђено трајање студија је једна година, односно 60 ЕСПБ. Настава је организована семестрално, у 2 семестра по 30 ЕСПБ по семестру, и то у 15 радних недеља активне наставе и 5 до 6 недеља пасивне наставе.

По завршетку наставе и остварених 60 ЕСПБ студент стиче диплому и академски назив специјалиста инжењер архитектуре за пројектовање и грађење у наслеђу.

Услови за упис на студијски програм су завршене мастер академске студије архитектуре или других сродних области и остварено минимум 300 ЕСПБ бодова. Ранг листа за упис формира се на основу опште просечне оцене на основним и дипломским академским студијама.

Студије се одвијају кроз академско-општеобразовну, теоријско-методолошку, научно-стручну и стручно-апликативну наставу.

Студенти у оквиру наставе имају обавезне и изборне предмете. Изборни предмети се бирају из групе предложених предмета.

Настава се остварује предавањима, вежбама, радом у студију, семинарима, консултацијама, образовно-научним, односно образовно-уметничким радом, менторским радом, стручном праксом и другим облицима наставног и истраживачког рада.

Наставни часови у табелама плана изражени су на следећи начин: предавања + вежбе или други облици наставе (семинари, радионице, пројектовање у студију). Фонд вежби се одвија у форми интерактивне наставе (заједно са предавањима).

Исход процеса учења је стицање адекватних знања, вештина и компетенција, као и професионалне квалификације која омогућава самостално и одговорно бављење архитектонском и инжењерском струком у домену пројектовања и грађења у наслеђу, као и заштите и презентације културног наслеђа, а у складу са националном и релевантном иностраном регулативом.

Евиденција:

Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције)- [Прилог 1.1](#)

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, доступну јавности.

Основна сврха студијског програма специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ је образовање студената за професију специјалисте за пројектовање и грађење у наслеђу, у складу са потребама друштва. Студијски програм је конципиран тако да оспособи студенте за развој и примену стручних и научних достигнућа у области пројектовања и грађења у наслеђу, као и заштите и презентације културног наслеђа, односно, да обезбеди стицање специфичне професионалне квалификације као улазног основа за стицање одговарајућих лиценци.

Студијски програм „Пројектовање и наслеђе“ је утемељен на потребама друштва за развојем посебног профила стручњака који ће деловати у области наслеђа, а пре свега оних који ће бити у стању да на компетентан начин учествују у пројектовању и грађењу у наслеђу, у складу са актуелном националном и релевантном иностраном регулативом и праксом. Овакве компетенције су у потпуности друштвено оправдане и корисне и у складу са потребама актуелне градитељске праксе из које је проистекла потреба за формирањем новог профила инжењера - за пројектовање и грађење у наслеђу, као инжењера који поседује мултидисциплинарна знања и компетенције из различитих области техничких наука.

Реализацијом овако конципираног студијског програма се школују специјалисти за пројектовање и грађење у наслеђу и заштиту и презентацију културног наслеђа, који поседују компетентност како у националним, тако и у европским и светским оквирима.

Евиденција :

Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције) - **Прилог 1.1**

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве.

Студијски програм специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ има за основни циљ постизање компетенција и академских вештина неопходних у процесу пројектовања и грађења у наслеђу, што укључује и развој креативних способности разматрања проблема и формирања критичког мишљења, као и развијање способности за тимски рад који је предуслов бављења комплексним проблемима заштите и презентације културног наслеђа, и развој способности за саопштавање и излагање својих резултата стручној и широј јавности.

Циљ студијског програма је да образује стручњаке који поседују продубљено и комплексно знање неопходно за бављење проблемима пројектовања и грађења у наслеђу и заштите и презентације културног наслеђа, које подразумева владање принципима архитектонског и урбанистичког пројектовања. Такође, студијски програм има за циљ да омогући овладавање специфичним практичним вештинама које су неопходне за обављање професије, односно, које би омогућиле стицање професионалне квалификације за послове у домену израде елабората заштите и презентације културног наслеђа, пројектовања у заштићеним срединама, рехабилитације и презентације споменичког наслеђа, менаџерства и савременог програмског приступа у изради пројеката презентације културног наслеђа у условима транзиционих, економских и социолошких промена (полазна основа за лиценцу инжењера архитектуре за заштиту културног наслеђа), као и професионалне квалификације као улазног основа за полагање испита и добијање звања архитекта -конзерватор.

Евиденција :

Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције) - Прилог 1.1

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и уметничке делатности.

Савладавањем студијског програма специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ студент постаје компетентан да решава реалне проблеме из праксе, као и да настави даље школовање на докторским или другим специјалистичким студијама.

Опште компетенције које студент стиче укључују:

- овладавање методама, поступцима и процесима истраживања у процесу архитектонско-урбанистичког пројектовања у области културног наслеђа,
- повезивање знања из посебних области и њихова примена у процесу интегрисаног решавања проблема у пројектовању и грађењу у наслеђу, заштити и презентацији културног наслеђа,
- развој способности критичког мишљења,
- способност анализирања проблема и синтезе решења,
- способност предвиђања понашања одабраног решења,
- способност приказивања и презентације резултата истраживања и пројектовања на одговарајући разумљив начин,
- развој вештина и знања непосредно применљивих у пројектовању и грађењу у области културног наслеђа,
- способност комуникације и сарадње у тимском раду,
- развој комуникационих способности и спретности у сарадњи са ужим – локалним и међународним друштвеним окружењем,
- способност праћења и примене новина у струци.

Специфичне способности које студент стиче кроз савладавање студијског програма односе се на темељно познавање и разумевање свих дисциплина студијског програма, као и на способност да решавају конкретне проблеме применом одговарајућих научних метода и поступака. Током трајања специјалистичких студија се инсистира на повезивању теоријских и практичних знања. Знања која студенти стичу савладавањем овог студијског програма омогућавају да у потоњој пракси делују са развијеном свешћу о природном и културном наслеђу и ресурсима државе, што је у складу са доктрином и принципима одрживог развоја.

Завршавањем специјалистичких академских студија, студенти бивају оспособљени да пројектују и граде у наслеђу.

Евиденција :

Додатак дипломе - [Прилог 4.1](#)

Стандард 5: Курикулум

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис.

Курикулум студијског програма специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ конципиран је тако да задовољи постављене циљеве самог студијског програма, као и захтеве у погледу процентуалне заступљености различитих типова предмета, као и изборних предмета.

Сви предмети су једносеместрални и носе одговарајући број ЕСПБ бодова, који су третирани тако да један бод одговара приближно 30 сати активности студената током семестра.

Изборна настава у оквиру студијског програма омогућава да студент задовољи своје личне афинитете како у сфери теоретске (одабиром изборног предмета) тако и у сфери практичне наставе (одабиром изборног студија).

Курикулум садржи релевантне податке о сваком појединачном предмету у смислу назива и типа предмета, семестра одржавања, броја кредита/бодова, предметног наставника, предусловима похађања, циља, исхода и садржаја предмета, методама извођења наставе, као и начина провере знања, односно, оцењивања.

Саставни део специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ је стручна пракса, односно, практичан рад у трајању од 45 часова која се реализује у одговарајућим институцијама и организацијама чија је делатност везана за струку за коју се студент оспособљава. Провера стеченог знања се врши кроз израду и одбрану одговарајућег елабората.

[Табела 5.1](#) – Распоред предмета по семестрима и годинама студија

[Табела 5.2](#) – Спецификација предмета

[Табела 5.2А](#) – Спецификација стручне праксе

[Табела 5.3](#) – Студијски програм: Листа изборних предмета

[Табела 5.4](#) – Листа предмета на студијском програму по типу предмета

Евиденција:

Распоред часова - [Прилог 5.1](#)

Књига предмета (у документацији и на сајту институције) - [Прилог 5.2](#)

Одлука о прихватању студијског програма од стране стручних органа високошколске установе - [Прилог 5.3](#)

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм је усклађен са савременим светским токовима и стањем струке, науке и уметности у одговарајућем образовно-научном, односно уметничко-образовном пољу и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама, а посебно у оквиру европског образовног простора.

Студијски програм специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ пружа студентима најновија научна и стручна сазнања из одговарајуће области, усаглашен је са савременим научним токовима и стремљењима у струци и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама.

Студијски програм је усклађен са три акредитована програма иностраних високошколских установа и то:

1. Joint European Master Programme: University of Minho (Guimarães, Portugal), Czech Technical University in Prague (Prague, Czech Republic), Technical University of Catalonia (Barcelona, Spain), University of Padova (Padova, Italy), SAHC Erasmus Mundus Masters Course - Advanced Masters in Structural Analysis of Monuments and Historical Constructions, <http://www.msc-sahc.org/>

2. Université Paris-est, École Nationale Supérieure d' Architecture de Paris-Belleville, Paris, Francaise, Le Master ENASPB, DSA „Architecture et patrimoine“, <http://www.paris-belleville.archi.fr/dsa-architecture-et-patrimoine> 42

3. Katholieke Universiteit Leuven, Belgie, Faculty of Engineering, Master of Conservation of Monuments and Sites – (MCMS), www.kuleuven.be (<http://www.kuleuven.be/onderwijs/aanbod/opleidingen/E>)

Студијски програм је формално и структурно усклађен са утврђениом предметно-специфичним стандардима за акредитацију.

Студијски програм је у погледу услова уписа, трајања студија, начина студирања и стицања дипломе усаглашен са европским стандардима студирања.

Евиденција:

Документација о најмање три акредитована инострана програма, са којим је програм усклађен - [Прилог 6.1,2,3](#)

Препоруке или усклађеност са одговарајућом добром праксом у европским институцијама - [Прилог 6.4](#)

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и својим ресурсима уписује студенте на одговарајући студијски програм на основу успеха у претходном школовању и провере њиховог знања, склоности и способности.

Архитектонски факултет Универзитета у Београду уписује на специјалистичке академске студије „Пројектовање и наслеђе“ укупно 27 студента. Услов за упис на студијски програм су завршене мастер академске студије архитектуре или других сродних области и остварено минимум 300 ЕСПБ бодова.

Студенти са других студијских програма, као и лица са завршеним студијама се могу уписати на овај студијски програм. При томе, комисија за вредновање вреднује све положене активности кандидата за упис и на основу признатог броја бодова одређује да ли се кандидат може уписати на специјалистичке академске студије. Положене активности се при томе могу признати у потпуности, могу се признати делимично (уз захтев за одговарајућу допуну) или се не признају.

Ранг листа за упис формира се на основу опште просечне оцене на основним и мастер академским студијама.

У свему осталом примењују се опште одредбе Заједничког конкурса, одредбе Универзитета дефинисане Правилником о упису студената на студије другог степена, као и другим одлукама које ће бити истакнуте на огласној табли Факултета.

[Табела 7.1](#) - Преглед броја студената који су уписани на студијски програм

Евиденција:

Конкурс за упис студената - [Прилог 7.1](#)

Решење о именовању комисије за пријем студената - [Прилог 7.2](#)

Услови уписа студената (извод из Статута институције, или други документ) - [Прилог 7.3](#)

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Студент савлађује студијски програм специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ полагањем испита за сваки појединачни предмет, чиме стиче одређени број ЕСПБ бодова, у складу са студијским програмом. Сваки појединачни предмет у програму има одређени број ЕСПБ бодова које студент остварује када са успехом положи испит. Студент стиче поене на предмету кроз рад у настави, испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита. Минимални број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе је 30, а максимални 70, при чему максимални број поена које студент може да оствари на предмету износи 100.

Предиспитне обавезе студента обављају се на различите начине кроз тестове, колоквијуме, оцењивање важби, радионице и сл. Присуство провера знања у току семестра је обавезно, а за студенте који из оправданих разлога нису присуствовали провери, организује се додатни термин провере. Стечени број поена током семестра се не може поправити. Сваки предмет из студијског програма има јасан и објављен начин стицања поена.

Укупан успех студента на предмету изражава се оценом 5 (није положио) до 10 (одличан) према следећој скали (Закон о Високом образовању, Статут Универзитета у Београду и Правилник Универзитета у Београду о полагању испита и оцењивању на испиту, члан 11):

1. од 0 до 50 поена – оцена 5 (није положио)
2. од 51 до 60 поена – оцена 6
3. од 61 до 70 поена – оцена 7
4. од 71 до 80 поена – оцена 8
5. од 81 до 90 поена – оцена 9
6. од 91 до 100 поена – оцена 10 (одличан)

Оцена студента на сваком предмету заснована је на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза у току семестра и полагањем испита. Начин стицања поена током извођења наставе укључује број поена које студент стиче на основу сваке појединачне врсте активности током наставе, или извршавањем предиспитне обавезе и полагањем испита. Начин полагања испита и стицања поена на предметима прилагођен је врсти студијског подручја.

[Табела 8.1](#) Збирна листа поена на предметима које студент стиче кроз рад у настави и полагањем предиспитних обавеза, као и на испиту

[Табела 8.2](#) Статистички подаци о напредовању студената на студијском програму

Евиденција:

Књига предмета - (у документацији и на сајту институције) - Прилог 5.2

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма обезбеђено је наставно особље са потребним научним, уметничким и стручним квалификацијама.

За реализацију студијског програма специјалистичких академских студија „Пројектовање и наслеђе“ обезбеђено је наставно особље са потребним стручним и научним квалификацијама.

Број наставника одговара потребама студијског програма и зависи од броја предмета које изводе и броја часова на тим предметима. Укупан број наставника је двадесет три (23) и довољан је да покрије укупан број часова наставе на студијском програму, тако да наставник остварује просечно 1,04 часова (предавања, консултације, вежбе и други облици наставе) активне наставе недељно. Од укупног броја потребних наставника 86,23% је у сталном радном односу са пуним радним временом.

Научне и стручне квалификације наставног особља одговарају образовно научном пољу и нивоу њихових задужења. Сваки наставник има најмање пет референци из уже научне, односно, стручне области из које изводи наставу на студијском програму.

Величина групе за предавања је до 32 студента, групе за вежбе до 16 студената, и групе за друге облике наставе до 8 студената.

Ниједан наставник није оптерећен више од 12 часова недељно. Сви подаци о наставницима и сарадницима (CV, избори у звања, референце) доступни су јавности на сајту факултета.

Табела 9.1 Научне, уметничке и стручне квалификације наставника и задужења у настави

[Табела 9.2](#) Листа наставника ангажованих на студијском програму

Табела 9.3 Збирни преглед броја наставника по областима, и ужим научним или уметничким областима ангажованих на студијском програму

Табела 9.4 Листа сарадника ангажованих на студијском програму

Евиденција:

Копије радних књижица наставног особља - [Прилог 9.1А](#)

Сагласност високошколске установе на рад наставника на другој високошколској установи –

[Прилог 9.1.Б](#)

Правилник о избору наставника – [Прилог 9.2](#)

Књига наставника ангажованих на студијском програму - [Прилог 9.3](#)

Доказ о јавној доступности података о наставницима и сарадницима (публикација или сајт институције) - [Прилог 9.4](#)

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

За извођење студијског програма обезбеђени су одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе са $4,4\text{m}^2$ бруто простора по студенту по сменама, тако да је по једном студенту обезбеђен минимум од 2m^2 простора.

За извођење наставе студијског програма користи се 1 слушаоница, 1 рачунарска учионица, 2 вежбаонице, и библиотека са 2 читаонице. За сваког студента на студијском програму обезбеђено је место у одговарајућој слушаоници / учионици / вежбаоници. Све просторије које се користе за одвијање наставе на студијском програму су адекватно опремљене одговарајућим намештајем и опремом.

Библиотека располаже са 85 библиотечких јединица релевантних за извођење студијског програма Пројектовање и наслеђе високошколске установе. Сви предмети су покривени одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним средствима која су пре почетка реализације студијског програма доступни студентима у библиотеци и факултетској књижари, у довољном броју за нормално одвијање наставног процеса тог студијског програма.

[Табела 10.1](#) Листа просторија са површином у високошколској установи у којој се изводи настава на студијском програму

[Табела 10.2](#) Листа опреме за извођење студијског програма

[Табела 10.3](#) Листа библиотечких јединица релевантних за студијски програм

[Табела 10.4](#) Листа уџбеника доступних студентима на студијском програму

[Табела 10.5](#) Покривеност обавезних предмета литературом (књигама, збиркама, практикумима..., које се налазе у библиотеци или их има у продаји

Евиденција:

Извод из Књиге инвентара - [Прилог 10.1](#)

Доказ о поседовању информационе технологије, броја интернет прикључака и сл. – [Прилог 10.2](#)

Стандард 11: Контрола квалитета

Контрола квалитета студијског програма спроводи се редовно и систематично путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Статутом Архитектонског факултета постављен је организациони систем руковођења, управљања и појединачних надлежности свих субјеката за обезбеђење и унапређење квалитета.

Контрола квалитета студијског програма се спроводи кроз рад следећих тела надлежних за обезбеђење и унапређење квалитета: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе.

Провера квалитета студијског програма се врши кроз редовну проверу наставног рада запослених најмање једном у две године кроз студентску анкету, кроз рад Департмана који предлаже и организује студијске програме, кроз рад Већа година које координира реализацију наставе у складу са студијским програмом одређене године студија, координира организацију и извођење испита са године студија и анализира резултате евалуационих процедура у циљу унапређења реализације.

[Табела 11.1](#) Листа чланова комисије за контролу квалитета

Евиденција:

Извештај о резултатима самовредновања студијског програма – [Прилог 11.1](#)

Јавно публикован документ – Политика обезбеђења квалитета - [Прилог 11.2](#)

Правилник о уџбеницима - [Прилог 11.3](#)

Извод из Статута установе којим регулише оснивање и делокруг рада комисије за квалитет – [Прилог 11.4](#) (чланови Статута АФ 10а, 51а и 51б)

Стандард 12: Студије на даљину

Студијски програм заснован на методама и технологијама образовања на даљину подржан је ресурсима који обезбеђују квалитетно извођење студијског програма.

Високошколска установа може организовати студијски програм на даљину за сваку област и свако образовно-научно и образовно-уметничко поље, ако наставни садржај, подржан расположивим ресурсима, може квалитетно усвојити кроз студије на даљину и ако се обезбеђује исти ниво знања дипломираних студената, иста ефикасност студирања и исти ранг (квалитет) дипломе као и у случају уобичајеног начина реализације студијског програма.

Архитектонски факултет не организује студије на даљину.